

INHOUD

VOORWERK

Gemeentebestuur	blz. 9
Wijkraden	9
Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam	10
Economisch Technologisch Instituut voor Zuid-Holland	10
Historisch Genootschap „Roterodamum”	11
Historisch Genootschap „De Maze”	11
Inlichtingen over enkele openbare verzamelingen	11
Dagelijkse kroniek 1956	14
In 1956 overleden Rotterdammers en oud-Rotterdammers	56
Openbare werken	61
Aanwinsten van de archiefverzamelingen 1954-1956	74
Publicaties over Rotterdam en Rotterdammers uit het jaar 1956	79
Historisch Genootschap „Roterodamum”, jaarverslag 1956	82

MENGELWERK

Mislukt fonteinplan, door mr. H. C. Hazewinkel	91
Beeldhouwwerk van A. D. Pluskens in de Paradijkskerk, door H.J. W. Verhey	114
Vergeten figuren: Jean Valjean, door J. E. van der Pot	124
De assimilatie van een immigrantenfamilie te Rotterdam in de 19de eeuw, door mr. W. F. Lichtenauer	129
Een boerderij in het Westambacht van Catendrecht, door G. J. Vermaat	158
In memoriam mevrouw M. C. Grimberg-Huyser, door mej. C. C. Wilbrenninck	170
In memoriam mr. L. A. Donker, door mr. J. van Vollenhoven	175
In memoriam M. J. Braun-Voorwinde, door A. Tordoir Bzn.	177
De Rotterdammer Jan Wap, door prof. dr. L. J. Rogier	183
Onderzoek naar de bevolkingsstructuur binnen het ambacht Hillegersberg, door drs. R. A. D. Renting	217
De mummie van Rotterdam, door mr. H. C. Hazewinkel	244

BLADVULLINGEN

Gherard Aleman van Rotterdamme	73
Breukmeester	90
Acrostichon op Rotterdam	113
Houdt het gezag hoog!	182
Een Rotterdamse kwekeling voor de zeevaart vertrekt naar de Oost	252

AFBEELDINGEN

1. De nieuwe Bijenkorf in aanbouw; naar een tekening van A. J. Versluys frontispice
2. Afscheid van wethouder J. van Tilburg; foto Rotterdamsch Nieuwsblad tegenover 16

3. Noorse weken in het winkelcentrum Lijnbaan; foto
Rotterdamsch Nieuwsblad tegenover 16
4. Commandowisseling bij de Koninklijke Marine aan
boord van Hr. Ms. kruiser De Ruijter; foto Centraal
Fotopersbureau tegenover 17
5. Bevrijdingsfeesten op 5 mei. De ballon „Jules Verne”
van het echtpaar Boesman stijgt op van het terrein
voor de Rotterdamse Schouwburg; foto Rotterdamsch
Nieuwsblad tegenover 17
6. Bezoek van de burgemeester van Liverpool, de heer
R. R. Baily, aan Rotterdam; foto Multicolor . . tegenover 32
7. Ontvangst ten stadhuize van de bisschop Mgr. M. A.
Jansen; foto I.P.O. tegenover 32
8. Bezoek van H.M. Koningin Juliana aan de Ba-
taafse Petroleum Maatschappij; foto Rotter-
damsch Nieuwsblad tussen 32 en 33
9. Z.K.H. Prins Bernhard opent in Museum Boy-
mans de tentoonstelling „Tekeningen en etsen van
Rembrandt”; foto I.P.O. tussen 32 en 33
10. Overdracht van het ceremonieel tenue van het
korps Mariniers op het terrein van de Mariniers-
kazerne aan het Toepad; foto I.P.O.. tussen 32 en 33
11. Bezoek van Groothertogin Charlotte en Prins
Felix van Luxemburg aan Rotterdam. Inspectie
van de erewacht der Mariniers op het Westplein;
foto Multicolor tussen 32 en 33
12. Het doorgraven van de derde Petroleumhaven; foto
Rotterdamsch Nieuwsblad tegenover 33
13. Mevrouw Van Walsum-Quispel slaat de eerste paal
voor Verolme's Dok- en Scheepswerf in het Botlek-
gebied; foto A. Groeneveld tegenover 33
14. Hoofdcommissaris H. M. C. A. Staal beëdigt de eerste
vrouwelijke politieagenten; foto Rotterd. Nieuwsblad tegenover 40
15. Ontvangst ten stadhuize ter gelegenheid van het Rus-
sisch vlootbezoek. Links generaal-majoor der Mari-
niers H. O. Romswinckel en rechts de Russische
schout bij nacht W. F. Kotow; foto Multicolor . tegenover 40
16. De vlag in top op het hoogste punt van de nieuwe
Bijenkorf; foto Rotterdamsch Nieuwsblad . . . tussen 40 en 41
17. Het koopvaardijmonument „De Boeg” wordt op
zijn voetstuk geplaatst; foto Centraal Fotopers-
bureau tussen 40 en 41
18. Opening van de luchthaven Rotterdam; foto Ste-
vens & Magielsen tussen 40 en 41
19. Bezoek van de president van Liberia. Burgemeester
en mevrouw Van Walsum in gesprek met dr. W. V. S.
Tubman en echtgenote tijdens de ontvangst ten stad-
huize; foto Multicolor tegenover 41

20. Flats aan de Karel Doormanstraat en aangrenzende straten in aanbouw; foto Rotterdamsch Nieuwsblad	tegenover 41
21. Z.K.H. Prins Bernhard stelt aan boord van de spido-boot Erasmus het radarnet langs de Nieuwe Waterweg en Maas in gebruik; foto I.P.O.	tegenover 48
22. Officiële rit van de nieuwe Schindlertram, foto Het Vrije Volk	tegenover 48
23. Ontwerp „Pierre Bayle” penning van Cor van Kralingen; foto Gerrit Burg	tegenover 49
24. Tentoonstelling in Museum Boymans ter gelegenheid van de herdenking van de sterfdag van Pierre Bayle; foto I.P.O.	tegenover 49
25. De nieuwe ingang van het station Hofplein; foto Multicolor	tegenover 72
26. De Zijpe (Pendrecht), foto J. F. H. Roovers	tussen 72 en 73
27. Overzicht van het Gemeente-ziekenhuis op Dijkzigt in aanbouw; foto KLM Aerocarto n.v.	tussen 72 en 73
28. De laatste oogst op een stuk land langs de Bosse- laan op Rozenburg wordt binnengehaald; foto J. Klein	tussen 72 en 73
29. De Oude Maas met Botlekbrug, links de Wel- plaat en de Hartelse sluis; luchtfoto Aero-Photo „Nederland”	tussen 72 en 73
30. Boerderij aan de Bosselaan op Rozenburg; naar een aquarel van Octave de Coninck	tegenover 73
31. De Lijnbaan met flatgebouwen in aanbouw; naar een tekening van A. J. Versluys	78
32. Met de tweede prijs bekroond, maar niet voor uitvoering in aanmerking gekomen ontwerp van B. Ingenhousz en L. Streef- kerk	101
33. Twee versies van het ontwerp van de beeldhouwer F. J. Werner	tegenover 112
34. De voor de fontein bestemde plaats, het kruispunt van 's-Gravendijkwal en Mathenesserlaan, om- streeks 1910	tegenover 113
35. Eén van de engelen van de communiebank (1722).	tegenover 128
36. Jean Valjean	tegenover 129
37. W. F. Lichtenauer, 1814-1877	tegenover 129
38. Paspoort van Louis Lichtenauer	141
39. Veiligheidskaart, door de Rotterdamse politie in 1843 aan W. F. Lichtenauer afgegeven	143
40. Oprichtingscirculaire van de firma Lichtenauer	155
41. Kaart van het Westambacht van Catendrecht	164
42. Mevrouw M. C. Grimberg-Huyser	tegenover 176
43. Mr. L. A. Donker	tegenover 176
44. Mevrouw M. J. Braun-Voorwinde	tegenover 177
45. Jan Wap	tegenover 216

46. Fragment van een anonieme kaart in het Gemeente Archief waarop het noordelijk gedeelte van het ambacht Hillegersberg voorkomt	tegenover 217
47. Hillegersberg van de Strekkade gezien 1755; naar een tekening van J. Kortebrant	tegenover 217
48. Grafiek I. Aantal gedoopte kinderen, 1700-1800	219
49. Grafiek II. Aantal overledenen, 1700-1800	220
50. Grafiek III. Procentsgewijze verdeling van het aantal gedoopte kinderen over de kerkgenootschappen, 1700-1800	221
51. Grafiek IVa. Gemiddelde sterfte der kinderen in de verschillende maanden van het jaar, 1701-1750	223
52. Grafiek IVb. Gemiddelde sterfte der kinderen in de verschillende maanden van het jaar, 1751-1800	223
53. Grafiek Va. Gemiddelde sterfte der volwassenen in de verschillende maanden van het jaar, 1701-1750	224
54. Grafiek Vb. Gemiddelde sterfte der volwassenen in de verschillende maanden van het jaar, 1751-1800	225

GEMEENTEBESTUUR 1 JANUARI 1957

BURGEMEESTER: mr. G. E. van Walsum.

WETHOUDERS: H. E. van den Brule, A. Hogeweg, J. Meertens, J. U. Schilthuis, J. van Tilburg, A. J. v. d. Vlerk, mej. mr. J. Zeelenberg.

RAADSLEDEN: J. A. A. Aarse, L. den Adel, mr. H. Bavinck, mr. A. C. W. Beerman, L. M. Blik, mevr. M. Blok-Wouts, ir. P. Boersma, mevr. J. Dekhuijzen-Zeehuisen, mr. C. J. N. van Dongen, mr. Jacq. Dutilh, A. Dijksman, S. Groenendijk, L. van Halm, D. A. van Houte, H. W. Jettinghoff, P. Kapinga, F. Keesen, C. F. Kleisterlee, H. C. Kranenburg, mevr. P. v. Kranenburg-Klein, L. de Kruis, mevr. ir. A. Kuiper-Struyk, A. R. de Kwaadsteniet, dr. J. H. Lamberts, R. Langerak, C. v. d. Linden, mr. J. A. L. M. Loeff, J. G. Mager, L. J. Platenburg, J. G. van der Ploeg, J. Reehorst, Th. Smeding, mevr. E. Tas-Callo, mevr. H. de Vos-Krul, mej. L. A. M. Vuylsteke, mr. H. Willemse, J. Willemsen, J. Wilschut, J. Zwakhals.

SECRETARIS: J. Hasper.

WIJKRADEN

HILLEGERSBERG-SCHIEBROEK: *Voorzitter*: mr. I. van der Waal; *Secretaris*: C. W. O. M. van der Pas; *Correspondentie-adres*: Lijsterbeslaan 10.

HOEK VAN HOLLAND: *Voorzitter*: D. van den Burg; *Secretaris*: F. van den Bergh; *Correspondentie-adres*: hulpsecretarie Hoek van Holland.

HOOGVLIET: *Voorzitter*: G. A. Soeteman; *Secretaris*: H. Pors; *Correspondentie-adres*: hulpsecretarie Pernis.

PERNIS: *Voorzitter*: G. A. Soeteman; *Secretaris*: H. Buesink; *Correspondentie-adres*: hulpsecretarie Pernis.

OVERSCHIE: *Voorzitter*: mr. N. C. van Mastrigt; *Secretaris*: D. van den Berg; *Correspondentie-adres*: hulpbureau Overschie.

TUINDORP HEYPLAAT: *Voorzitter*: C. E. Smith; *Secretaris*: Th. J. Verzijlbergh; *Correspondentie-adres*: Courzandseweg 47.

IJSSELMONDE: *Voorzitter*: J. H. Hoogland; *Secretaris*: A. Schuring; *Correspondentie-adres*: hulpbureau IJsselmonde.

KRALINGEN: *Voorzitter*: drs. W. G. Schrijver; *Secretaresse*: mevr. dr. S. E. Steigenga-Kouwe; *Correspondentie-adres*: Avenue Concordia 37.

KRALINGSEVEER: *Voorzitter*: S. Moerman; *Secretaris*: C. de Vries;
Correspondentie-adres: Buffelstraat 110a.

NIEUW-CHARLOIS: *Voorzitter*: G. J. Huiskes; *Secretaris*: C. Mastenbroek; *Correspondentie-adres*: Zwartewaalstraat 167.

OUD-CHARLOIS: *Voorzitster*: mevr. M. Blom-Mourits; *Secretaresse*: mevr. L. Stierman-van Winden; *Correspondentie-adres*: Boergoensevliet 51b.

KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN VOOR ROTTERDAM

Voorzitter: mr. K. P. van der Mandele; *Onder-voorzitters*: P. v. d. Linde, Robert W. Wentges; *Algemeen Secretaris*: dr. F. W. T. Hunger jr.; *Secretaresse*: mevr. I. E. Wethmar-Logemann; *Adjunct-secretarissen*: A. G. Bol, mr. H. Gaarlandt, drs. B. J. Udink, mr. C. Jansen.
De bureaux der Kamer zijn gevestigd in het Beursgebouw.

HANDELSREGISTER

Voor het publiek geopend van 9-16 uur, des zaterdags van 9-12.30 uur.
Beursgebouw.

HANDELSVOORLICHTINGSDIENST

Openingsuren: van 9-12.30 en 1.30-16 uur, des zaterdags van 9-12.30 uur. Deze dienst beschikt over een economische bibliotheek (binnen- en buitenlandse boeken en tijdschriften, adresboeken, telegraafcodes, statistieken en verslagen, bedrijfsregister van Rotterdam, enz.) en verstrekt handelsadressen voor binnen- en buitenland, alsmede bijzonderheden omtrent in- en uitvoerformaliteiten, handelsverdragen, betalingsverkeer, afzetmogelijkheden en handelsgebruiken, zowel voor Nederland als voor andere landen, alsmede over middenstandsangelegenheden, vakonderwijs, enz. Hij is belast met het afgeven van certificaten van oorsprong en andere verklaringen, alsmede het legaliseren van handelsdocumenten. Voorts worden in verband met de overheidsmaatregelen ten aanzien van het bedrijfsleven vergunningen afgegeven (vergunningen van uitverkoop en opruiming, voor het afbetalingsbedrijf, alsmede vergunningen in verband met de vestigingswet kleinbedrijf).

Tevens zijn bij deze dienst verschillende formulieren (o.a. in verband met de regeling van de in- en uitvoer) verkrijgbaar. Beursgebouw.

ECONOMISCH TECHNOLOGISCH INSTITUUT VOOR ZUID-HOLLAND

Coolsingel 58, Rotterdam.

Voorzitter van het Algemeen en van het Dagelijks Bestuur: mr. K. P. van der Mandele.

Secretaris van het Bestuur (tevens directeur): drs. A. G. van der Veen.

Doel der stichting is het doen van onderzoekingen op sociaal-economisch en economisch-technologisch gebied ter bevordering van de welvaart en de maatschappelijke ordening in de provincie Zuid-Holland, zowel ten behoeve van de locale en regionale autoriteiten als ook van het bedrijfsleven. Beursgebouw.

HISTORISCH GENOOTSCHAP „ROTERODAMUM”

Voorzitter: mr. W. F. Lichtenauer; *Secretaris:* mr. J. Dutilh jr.

Het Genootschap stelt zich ten doel het streven naar versterking der gemeenschapsgedachte in Rotterdam en omgeving door het bevorderen en verbreiden van de kennis omtrent de geschiedenis van de stad en haar omgeving, zo in vroeger eeuwen als in de laatstverlopen tijd.

HISTORISCH GENOOTSCHAP „DE MAZE”

Het Genootschap stelt zich ten doel de beoefening van de geschiedenis van het Maasgebied. *Voorzitter:* mr. W. F. Lichtenauer; *Secretaris:* drs. A. van der Poest Clement.

INLICHTINGEN OVER ENKELE OPENBARE VERZAMELINGEN

ARCHIEF

Het Archief der Gemeente is gevestigd in het gebouw aan de Mathenesserlaan 315 en geopend op werkdagen van 9.30 tot 16 uur, des zaterdags van 9.30 tot 12 uur. *Archivaris:* mr. H. C. Hazewinkel.

BIBLIOTHEEK

De Centrale Bibliotheek en Leeszaal zijn gevestigd Nieuwemarkt 1 en op alle werkdagen geopend van 9–17 uur, op dinsdag en donderdag van 9–21 uur. De courantenleeszaal is geopend op maandag tot vrijdag van 9–21 uur, op zaterdag van 9–18 uur. Er zijn 8 filialen: Derde Pijnackerstraat 6; Volksuniversiteit (Westzeedijk 145); Tuindorp Vreewijk (Mare 71); Blokmakerstraat 102; Hoek van Holland (Tweede Scheepvaartstraat 111–113); Overschie (Hulpbureau Dorpsstraat); Charlois (Nachtegaalplein 53); Hillegersberg (C. N. A. Looslaan 1); Jeugdafdelingen zijn gevestigd: Nieuwemarkt 1; Jensiusstraat 35; Oranjeboomstraat 295; Jeruzalemstraat 7; Rijdende jeugdbibliotheek.

Uitleenposten zijn gevestigd: IJsselmonde (openbare school, Koningin-nelaan 5); Hillegersberg (Rozenlaan 20); Tuindorp Heyplaat (openbare school, Vestastraat 91); Kralingseveer (openbare school, Ottergracht 6).

Bibliothecaris: dr. F. K. H. Kossmann.

MUSEUM BOYMANS

Mathenesserlaan 18–20. Bevat verzamelingen van oude en moderne schilderkunst, beeldhouwwerk, kunstnijverheid (aardewerk, glas, zilver, tin, kant, meubelen). Geopend iedere dag, des zondags en op algemeen

erkende Christelijke feestdagen te 11 uur, op werkdagen te 10 uur, sluit te 17 uur. De portefeuilles met tekeningen en prenten kunnen na aanvraag bezichtigd worden. Het entreegeld bedraagt 10 cent. Maandag tegen betaling van 25 cent. Persoonlijke toegangskaarten, geldig voor een jaar, kosten f 2,50. Voor schoolkinderen bestaan jaarkarten van f 1,—, voor leden van personeelsverenigingen jaarkarten van f 1,50. Voor tentoonstellingen geldt een afzonderlijke regeling.

Directeur: J. C. Ebbinge Wubben.

HISTORISCH MUSEUM

Korte Hoogstraat 31. Geopend op werkdagen van 10 tot 17 uur, op zon- en feestdagen van 11 tot 17 uur. Toegangsprijs 10 cent. Groepen 5 cent per persoon. Rondleiding na overleg.

Directrice: mej. P. Beydals.

MUSEUM VOOR LAND- EN VOLKENKUNDE

Willemskade 25. Geopend iedere dag van 10 tot 17 uur, uitgezonderd nieuwjaarsdag. De toegang is 10 cent per persoon; groepen van tien of meer personen 1 cent. *Directeur:* dr. C. Nooteboom.

MARITIEM MUSEUM PRINS HENDRIK

Burgemeester s'Jacobplein 8. Geopend iedere dag (behalve nieuwjaarsdag) van 10 tot 17 uur. Toegangsprijs 10 cent per persoon; voor groepen van 10 of meer personen 1 cent per persoon. *Directeur* dr. C. Nooteboom.

Conservatrice: mej. dra. J. B. van Overeem.

NATIONAAL TECHNISCH INSTITUUT VOOR SCHEEPVAART EN LUCHTVAART

Burgemeester s'Jacobplein 10, hoek Rochussenstraat. Het Museum is geopend: op zon- en feestdagen van 14–16 uur, op werkdagen, behalve maandagmiddag, van 10–16 uur. De bibliotheek is geopend: op werkdagen van 10–16 uur en bovendien des dinsdags en donderdags des avonds van 19–21 uur. De toegang tot de leeszaal is gratis, tot het museum 35 cent per persoon; gezelschappen 25 cent per persoon; kinderen beneden 14 jaar 10 cent per persoon. Een gehoorzaal is beschikbaar voor lezingen. *Directeur:* H. V. Quispel.

NATUUR-HISTORISCH MUSEUM

Mathenesserlaan 7. Geopend dagelijks, behalve des dinsdags, van 10–17 uur, in de wintermaanden van 10–16 uur. De toegang is 25 cent per persoon; beneden de leeftijd van 15 jaar 15 cent. *Conservator:* H. Landsman.

STICHTING HET NEDERLANDS BELASTINGMUSEUM

Parklaan 14. Opgericht 6 oktober 1937. Geopend alle werkdagen. Indien geen gehoor, toegang vragen Parklaan 16. Entree kosteloos. *Directeur:* prof. dr. J. van der Poel.

De stichting heeft ten doel het instandhouden en uitbreiden van de verzameling, door de stichter bijeengebracht, van voorwerpen, betrekking hebbende op het belasting-dienstvak of op Staats- en bewindslieden, die met de financiële geste van de Staat bemoeienis hebben gehad en op de belastingambtenaren in het verleden en het heden, teneinde deze verzameling dienstig te maken tot de studie van het belastingwezen in Nederland in de ruimste zin des woords; het aanwakkeren van de belangstelling in deze tak van wetenschap, in het bijzonder ook bij de studenten in de belastingen en zoveel mogelijk te voorkomen dat voor de studie van de belastingen van belang zijnde zaken te gronde gaan. De voorwerpen zijn aldus opgesteld en van opschriften voorzien, dat men zich zonder geleide volledig kan oriënteren.

BRANDWEERMUSEUM

Gevestigd Blijdorpplein 5. *Directeur*: ir. R. Dijkshoorn. Geopend elke dag van 10-16 uur. Aanmelden aan de Brandweerpost.

STICHTING ATLAS VAN STOLK

De „Atlas van Stolk”, een verzameling historieprenten en portretten op de Nederlandse geschiedenis betrekking hebbende. Groene Wetering 11. Bezichtiging op aanvraag. *Beheerder*: J. van Stolk. *Conservatrice*: mej. W. A. H. Crol.

ROTTERDAMSCH LEESKABINET

Vereniging tot daarstelling van een algemene bibliotheek en een daaraan verbonden leeskabinet. Parklaan 3. De uitlening is geopend elke werkdag van 10-17.30 uur; bovendien maandag- en vrijdagavond van 19.30-21.30 uur. De leeszaal is geopend elke werkdag van 10-18 uur. Op zon- en feestdagen van 10-13 uur en van 14-18 uur; bovendien maandag- en vrijdagavond van 19.30-22.30 uur. *Bibliothecaris*: dr. J. H. J. van der Pot.

BIBLIOTHEEK DER NEDERLANDSE ECONOMISCHE HOGESCHOOL

Bibliothecaris: mr. H. van Leeuwen. De bibliotheek is geopend van maandag tot en met vrijdag van 9-17 uur, zaterdags van 9-12 uur en buiten de vakanties donderdags van 19.30-22 uur. De uitlening geschiedt van 9.30-16.30, zaterdags van 9.30-11.30 uur.

ECONOMISCH ARCHIEF DER NEDERLANDSE ECONOMISCHE HOGESCHOOL

Bibliothecaris: mr. H. van Leeuwen.